

Brüsszel, 2019.7.2.
COM(2019) 287 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

**az euró pénzhamisítás elleni védelmét szolgáló Periklész 2020 program 2018. évi
végrehajtásáról és eredményeiről**

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

az euró pénzhamisítás elleni védelmét szolgáló Periklész 2020 program 2018. évi végrehajtásáról és eredményeiről

1. Háttér-információk

A „Periklész 2020” program (a továbbiakban: program) az euró pénzhamisítás elleni védelmét szolgáló csere-, segítségnyújtási és képzési program, amely a 2001-ben létrehozott és a 2002–2013-as időszakban működő Periklész programot váltotta fel. A programot a **2014. március 11-i 331/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet**¹ hozta létre. A program alkalmazását a **2015. május 11-i (EU) 2015/768 tanácsi rendelet**² kiterjesztette a nem részt vevő tagállamokra. A 331/2014/EU rendelet értelmében a program 2020. december 31-ig tart. A rendelet 13. cikkének (3) bekezdése előírja, hogy a Bizottságnak évente tájékoztatnia kell az Európai Parlamentet és a Tanácsot a program eredményeiről. Ez az éves jelentés ennek a követelménynek tesz eleget a 2018. évre vonatkozóan.

2. A 2018. évi éves munkaprogram

a) Az éves munkaprogram végrehajtása 2018-ban

A program 2018. évi éves végrehajtási költségvetését 1 055 100 EUR-ban állapították meg, és az Európai Unió 2018. évi általános költségvetésének 01 02 04 00. költségvetési sorából finanszírozták. Összesen 993 388,74 EUR kifizetésére vállaltak kötelezettséget 2018-ban. A program végrehajtására a tagállamok illetékes hatóságainak társfinanszírozott intézkedései (vissza nem térítendő támogatások), valamint közvetlenül a Bizottság által megvalósított „bizottsági fellépések” révén kerül sor. A tagállami fellépések kiegészítésének céljából 2018-ban 167 199,89 EUR összeg átcsoportosítására került sor a támogatásokra elkülönített költségvetési keretből a bizottsági fellépésekre elkülönített költségvetési keretbe.

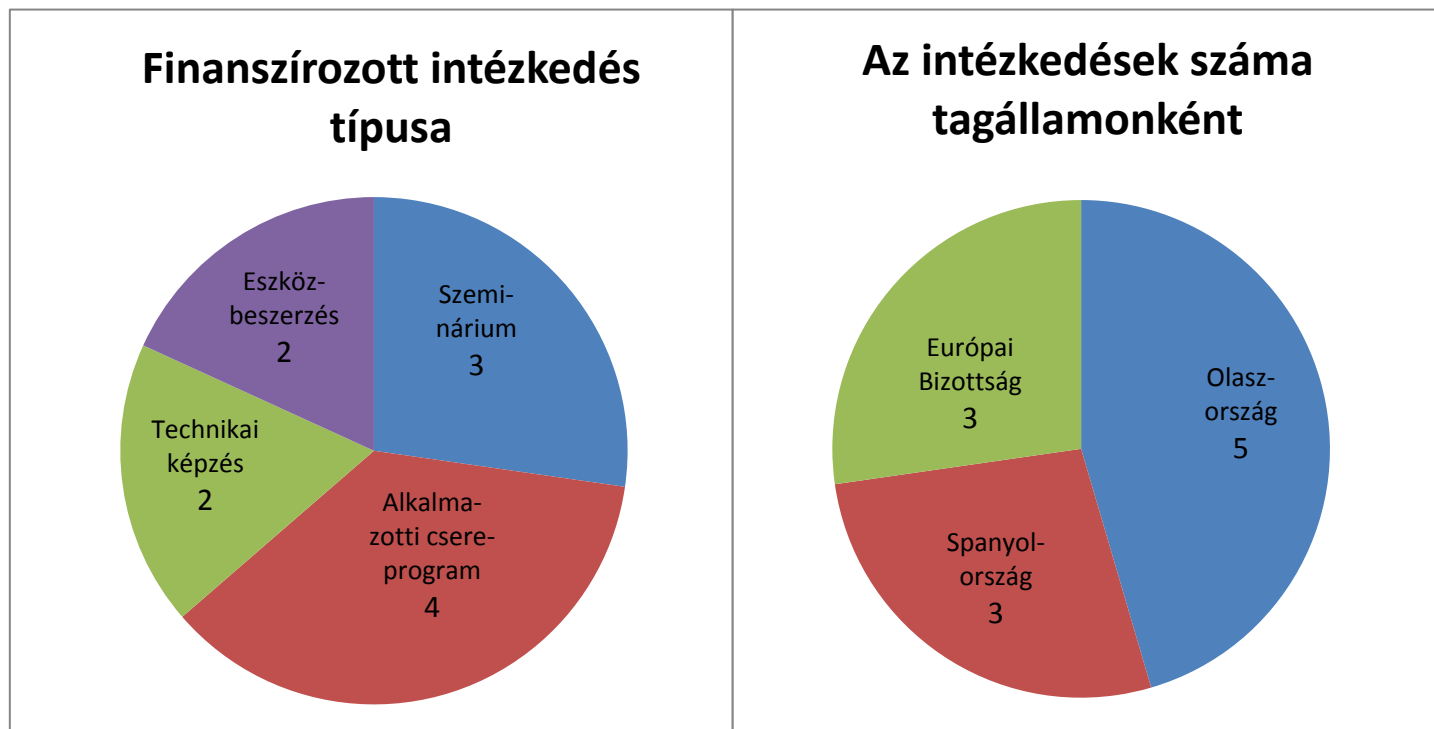
A program végrehajtása tükrözte a tagállamok és a Bizottság elkötelezettségét az euró pénzhamisítás elleni védelme iránt. A többéves stratégiának az Euróhamisítási Szakértői Csoport (ECEG) ülésein történt megvitatása lehetővé tette, hogy a 2018. évi kötelezettségvállalások összege elérje a teljes költségvetés 94,15 %-át. 2018-ban a program összesen 11 projektet finanszírozott³. Összesen nyolc, a tagállamok illetékes hatóságai által benyújtott támogatási kérelem esetében került sor vissza nem térítendő támogatás nyújtására. Ez csökkenést jelent a 2017. évi tíz támogatáshoz képest. Három bizottsági fellépés finanszírozására került sor, ez az adat megegyezik a tavalyi évivel. Öt intézkedést 2018-ban hajtottak végre, míg hat intézkedés végrehajtása 2019-ben és azután valósul meg.

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 331/2014/EU rendelete az euró pénzhamisítás elleni védelmét szolgáló csere-, segítségnyújtási és képzési program (a „Periklész 2020 program”) létrehozásáról (HL L 103., 2014.4.5., 1. o.). Ez a rendelet hatályon kívül helyezte a 2001/923/EK, a 2006/75/EK és a 2006/849/EK tanácsi határozatot.

² A Tanács (EU) 2015/768 rendelete (2015. május 11.) az euró pénzhamisítás elleni védelmét szolgáló csere-, segítségnyújtási és képzési program (a „Pericles 2020” program) létrehozásáról szóló 331/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályának a nem részt vevő tagállamokra való kiterjesztéséről (HL L 121., 2015.5.14., 1. o.).

³ A Periklész program keretében 2018-ban vállalt intézkedések részletes áttekintését az I. melléklet tartalmazza.

I. ábra és II. ábra: A finanszírozott intézkedések típusa és az intézkedések száma tagállamonként (2018-ban vállalt intézkedések, lásd az I. mellékletet)⁴

2018-ban a programban két tagállamból, Olaszországból és Spanyolországból vettek részt pályázók. Ez azt a tényt tükrözi, hogy az euró hamisítása által leginkább érintett országok gyakrabban veszik igénybe a Periklész-programból biztosítható forrásokat. Az erőfeszítéseik javítják az euró védelmét, ami az euróövezetben részt vevő összes többi tagállam számára is előnyös.

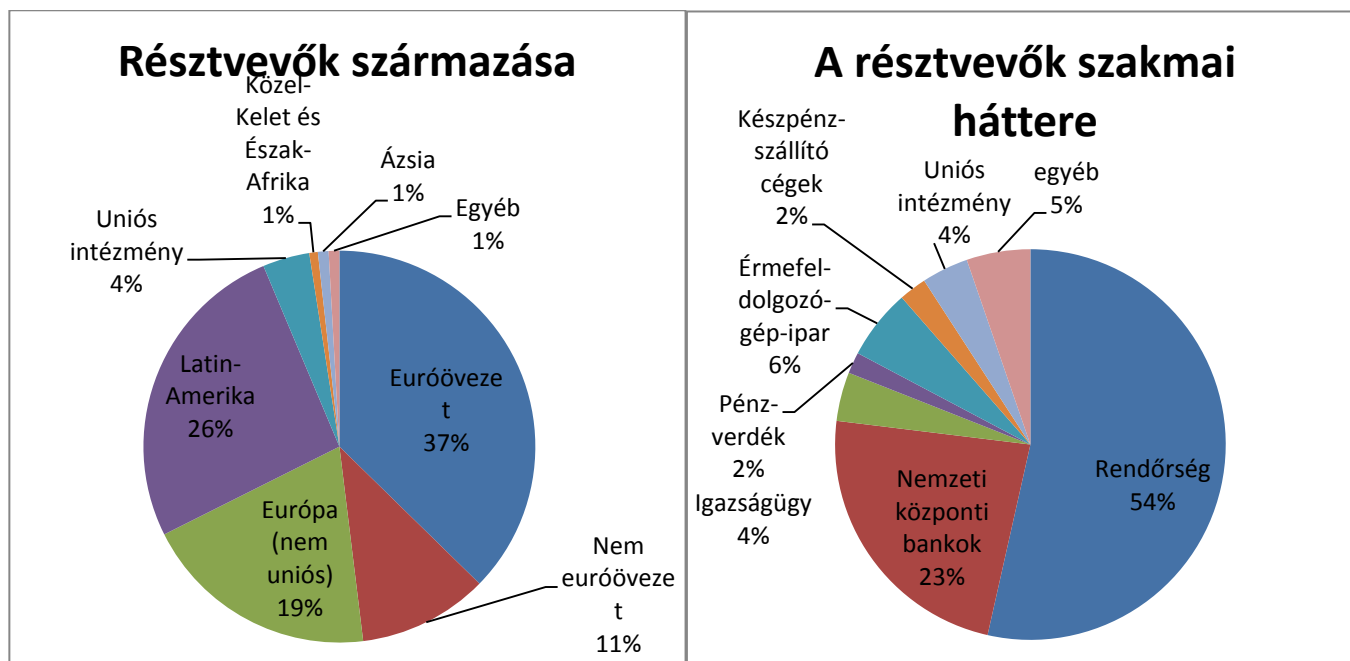
2018-ban három szeminárium/konferencia, két szakmai képzés, négy alkalmazotti csereprogram megvalósítására, valamint két eszközbeszerzésre vállaltak kötelezettséget. Figyelemre méltó a viszonylag nagy közönséget megcélzó, költséghatékony intézkedésnek minősülő alkalmazotti csereprogram magas száma, ezzel is megkönnyítve a know-how cseréjét, ami hozzájárul az euró pénzhamisítás elleni védelmét szolgáló egységes keret létrehozásához. Továbbá a harmadik országbeli hatóságok számára történő két másik eszközbeszerzés végrehajtása is megerősíti ezen intézkedésnek a Periklész 2020 programba támogatható fellépésként történő bevezetésének sikerét. Az intézkedésekre⁵ – az euró pénzhamisítás elleni védelméhez kapcsolódó konkrét igényektől függően – az Unió területén belül, illetve azon kívül egyaránt sor került. Létrehozása óta megerősödött a program keretében alkalmazott regionális megközelítés azáltal, hogy az intézkedések a világ különösen érzékeny régióira is kiterjedtek. A program kiemelt térsége Latin-Amerika volt (ahol Spanyolország két intézkedést, a Bizottság pedig egy intézkedést szervezett), valamint Délkelet-Európa (ahol Olaszország négy intézkedést szervezett).

⁴ Valamennyi adat egyaránt vonatkozik a 2018-ban végrehajtott intézkedésekre és a 2018-nál később végrehajtandó intézkedésekre.

⁵ Egyes intézkedések végrehajtása még 2019-ban is folyamatban van.

A III. és a IV. ábra a program résztvevőinek megoszlását szemlélteti származás és szakmai háttér szerint:

III. és IV. ábra: A résztvevők származása és a résztvevők szakmai háttere⁶ (2018-ban vállalt intézkedések, lásd az I. mellékletet)⁷

Megközelítőleg 568 szakértő vett részt a 2018. évi kötelezettségvállalásokhoz kapcsolódó intézkedésekben.

A származási országot tekintve a résztvevők összesen 58 országból érkeztek. A képzésben részt vevők többsége (67 %) európai: az euróövezeti tagállamokból érkezők 37 %-ot, míg a nem uniós európai országokból származó személyek 19 %-ot, az euróövezeten kívüli tagállamokból érkezők pedig 11 %-ot tesznek ki. A képzésben részt vevők 26 %-a származik Latin-Amerikából, ami jelentős növekedés az előző évhez képest⁸. Végezetül a résztvevők 1 %-a Közel-Keletről és Észak-Afrikából, 1 %-a pedig Ázsiából jön.

A résztvevők szakmai hátterét tekintve az összes résztvevő 54 %-át a rendőrség tagjai tették ki. A kiemelkedően magas részvétel oka, hogy a rendőri hatóságok állnak az euróhamisítás elleni küzdelem frontvonalában, és a rendőri személyzet a nyomozókat és a technikusokat egyaránt magában foglalja.

A résztvevők egyéb kategóriái az összes résztvevő 46 %-át teszik ki, ami csökkenés a tavalyi 58 %-hoz képest. A központi bankok jelentős arányú részvétele 23 %-kal továbbra is közel állandó, és továbbra is folyamatos az igazságügyi alkalmazottak részvétele (4 %). Különös figyelmet érdemel a pénzverdék (2 %), a pénzügyminisztériumok (1 %) és a készpénzszállítók (2 %) jelentős részvétele, ami a résztvevők szakmai hátterének teljes skáláját tükrözi. Végezetül az „1210-es platform második ülése” elnevezésű bizottsági intézkedés végrehajtása

⁶ Az egyéb kategóriába tartoznak többek között az Interpol, a nemzeti minisztériumok és képviseletek alkalmazottai, valamint az oktatási intézmények alkalmazottai.

⁷ Valamennyi adat egyaránt vonatkozik a 2018-ban végrehajtott intézkedésekre és a 2018-nál később végrehajtandó intézkedésekre.

⁸ A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az euró pénzhamisítás elleni védelmét szolgáló Periklész 2020 program 2017. évi végrehajtásáról és eredményeiről (COM/2018/581 final)

immár harmadik egymást követő évben az érmefeldolgozó-gép-ipar képviselőinek magas részvételét eredményezte (6 %), ami megerősíti, hogy a magánszektor jelentős érdekelt félnek számít a hamisítás elleni küzdelemben.

Ennek eredményeként a program végrehajtása során teljesülnek a program transznacionális és multidiszciplináris jellegére vonatkozó követelmények, a 331/2014/EU rendelet előírásainak megfelelően.

b) A 2018. évi éves munkaprogram intézkedéseinek áttekintése

A 2018. évi éves munkaprogramban vállalt, a Periklész-programhoz tartozó intézkedések részletes áttekintését az I. melléklet tartalmazza. A következő intézkedések emelhetők ki:

Nemzetközi regionális együttműködés Délkelet-Európában

2018-ban a program keretében sikerült fenntartani és tovább erősíteni az erős regionális együttműködést Délkelet-Európában. 2018 egyik kiemelkedő eseménye az UCAMP által szervezett „Az euró védelmére irányuló közösségi stratégia a földközi-tengeri térségben” című konferencia, amelyre 2018-ban került sor Szerbiában. Az intézkedés hét délkelet-európai ország és Franciaország részvételével jött létre, és sikeres volt az euró hamisítása szempontjából egyik legérzékenyebb régióban működő hatékony szakértői hálózat fenntartásában. Ezen intézkedést követően három igazgatási együttműködési megállapodás aláírására került sor az euroérmék védelméről az Európai Bizottság, valamint Szerbia, Montenegró és az ENSZ BT 1244. határozatában foglaltak szerinti Koszovó között. Ezen túlmenően az olasz UCIFM az euró pénzhamisítás elleni védelmére használt eszközöket szerzett be a pénzhamisítás elleni küzdelemre szakosodott hatóságok számára, valamint Montenegró nemzeti bankja és rendőrsége részére szervezett képzést.

Nemzetközi regionális együttműködés Latin-Amerikában

A program keretében sikerült fenntartani és tovább erősíteni az erős nemzetközi regionális együttműködést Latin-Amerikában:

- 2018-ban a spanyol BIBE szervezett Panamában 18 latin-amerikai ország hatóságának részvételével „pénzhamisítással kapcsolatos képzést latin-amerikai országok szakértői számára”, ennek során az euró hamisítás elleni védelmére irányuló intézkedéseket népszerűsítettek azon latin-amerikai országokban, ahol magas az ilyen kockázat. Ez a fellépés támogatta a pénzhamisítással foglalkozó, nemzeti központi hivatalok létrehozását és működtetését a részt vevő országokban. Egy korábbi, ugyanilyen formátumú képzés alapján Argentína már létrehozott ilyen nemzeti központi hivaltalt.
- A spanyol BIBE eszközöket szerzett be a fent említett, újonnan alapított argentin nemzeti központi hivatalnak az euró pénzhamisítás elleni védelmével foglalkozó szakértői részére.
- A Bizottság 2019-ben a kolumbiai Medellinben tartja a kétévente megrendezésre kerülő, „technikai taktikai képzést”, amelynek célközönsége a kolumbiai bűnüldözési és igazságügyi hatóságok.

3. A program előző költségvetései keretében vállalt intézkedések 2018. évi végrehajtása

2018-ban tíz olyan intézkedésre került sor, amelyekre a program előző költségvetései keretében tettek vállalást⁹. Ezekből nyolc intézkedés tagállamok – Franciaország, Spanyolország, Portugália, Románia, Ausztria, Horvátország és Olaszország – illetékes hatóságaitól származott, kettőt pedig a Bizottság kezdeményezett. Az intézkedések három szemináriumból, egy szakmai képzésből, négy alkalmazotti csereprogramból, egy eszközbeszerzésből és egy tanulmányból álltak. A régiók közül Délkelet-Európa, Kína és Latin-Amerika, a témák közül pedig a darknet és az euróérmék hitelesítése kapott kiemelt hangsúlyt. A következő intézkedések emelhetők ki:

Nemzetközi regionális együttműködés Délkelet-Európában

2018-ban több olyan Periklész 2020 intézkedést hajtottak végre, amelynek középpontjában a délkelet-európai illetékes nemzeti hatóságok közötti szoros együttműködés ösztönzése és fenntartása állt. Például ilyenek voltak a román és az olasz rendőri szervek által szervezett alkalmazotti csereprogramok, a kelet-balkáni és a fekete-tengeri régió országaival kialakított együttműködés létrehozása és fenntartása, például Törökországgal, Moldovával és Ukrajnával. Ezen túlmenően a Horvát Nemzeti Bank által szervezett „Harmadik balkáni hálózati konferencia” a régió nemzeti és kereskedelmi bankok képviselőinek biztosított közös fórumot, és támogatta az érintett országok korai riasztási rendszerének működését és a hozzá kapcsolódó információcserét.

Nemzetközi regionális együttműködés Latin-Amerikában

Latin-Amerikában is az erős regionális nemzetközi együttműködés megszilárdítását lehet kiemelni a Periklész 2020 programon belüli intézkedések 2018. évi végrehajtását illetően. A portugál Polícia Judiciaria kiterjesztette a brazil illetékes hatóságokra az alkalmazotti csereprogramját. A spanyol BIBE diverzifikált megközelítése eredményeképpen képzési konferenciát, alkalmazotti csereprogramot és eszközbeszerzést valósítottak meg a régióban, ezáltal biztosítva nagyszámú latin-amerikai résztvevő részvételét a régió számos országából.

Internet/darknet: az „ICIT – A darknettel kapcsolatos nyomozás – Az euró védelme” című konferencia

A 2018-ban végrehajtott intézkedések közül több a hamisítás elleni küzdelmet nehezítő, internet/darknet által jelentett fenyegetés kezelésére irányult, kiemelt hangsúlyt helyezve a nyomozási technikák hatékonyságára, a fenyegetésre adandó összehangolt válaszok szükségességére. Teljes mértékben ezzel a témával foglalkozott az „ICIT – A darknettel kapcsolatos nyomozás – Az euró védelme” című konferencia, amelyen a területtel foglalkozó, 19 országból származó igazságügyi és rendőrségi szakértő vett részt. A konferencián több ajánlást is megfogalmaztak, például a Darknet-vizsgálatokért felelős regionális szakértőkből álló hálózat és a bevált bűnüldözési gyakorlatot tartalmazó kézikönyv létrehozásának szükségességéről.

⁹A Periklész 2020 program előző költségvetései keretében vállalt, de 2018-ban végrehajtott Periklész-intézkedések részletes áttekintését a II. melléklet tartalmazza.

4. Következtetések és további lépések

A „Periklész 2020” program továbbra is a pénzhamisítás elleni küzdelem fontos és hatékony eszköze. A program képezi a tanulmányokhoz, az együttműködés fenntartásához és kialakításához, valamint az euróhamisítás elleni küzdelemben részt vevő szereplők között a bevált gyakorlatok cseréjéhez nyújtott támogatás alapját.

A Bizottság folyamatosan tájékoztatja az Euróhamisítási Szakértői Csoport (a továbbiakban: ECEG) szakértőit a program keretében támogatott fellépésekről. 2018-ban három ECEG-találkozóra került sor. A program szorosan illeszkedik más releváns, uniós szintű programokhoz és fellépésekhez, valamint nagymértékben kiegészíti azokat, mert középpontjában a szervezett bűnözés konkrét formája – nevezetesen az euróhamisítás – áll, és kizárólag ennek megelőzésére és az ellene való küzdelemre irányul. Ez igaz a **technikai segítségnyújtási és információcsere-program (TAIEX)** eszközére, amelyet a leggyakrabban a csatlakozási tárgyalások támogatása során használnak, valamint a rendőrségi együttműködést támogató eszközre¹⁰, amely a bűnmegelőzésre és a bűnözés elleni általános küzdelemre irányul.

Figyelembe véve a program 2020 utáni megújítására vonatkozó ajánlást és a „Periklész 2020” program félidős felülvizsgálatában¹¹ is kiemelt bizonyított hatékonyságát, valamint az abban résztvevő érdekelt felek – például a tagállamok, az EKB, az Europol – kedvező támogatása mellett a Bizottság javaslatot fogadott el, amely arra irányul, hogy a programot a következő többéves pénzügyi keretben – Periklész IV. program¹² néven 2020 után is folytassák. A Tanács 2018. december 19 -én részleges általános megközelítést fogadott el. A Tanács támogató megközelítése tükrözi a Bizottság Periklész IV. javaslatát támogató széles körű támogatást. Az Európai Parlamentben a LIBE bizottság 2019. február 4-én egyhangúlag fogadta el a Periklész IV programról szóló bizottsági javaslatról szóló álláspontját, amelyben kifejezte a program folytatására vonatkozó támogatását.

A program végrehajtásának eredményei és az ECEG által megvitatott újonnan jelentkező fenyegetések elemzése alapján a 2019. év prioritásai az alábbiak¹³:

- A hamisított euró előállításának és terjesztése által különösen érintett tagállamok közötti együttműködés javítását célzó tevékenységek támogatása,
- az együttműködés ösztönzése azon harmadik országok hatóságaival, amelyekben gyaníthatóan vagy bizonyítottan euróhamisítás folyik,
- az euró védelmét szolgáló hatékony keret fenntartása Délkelet-Európában;

¹⁰ Az Európai Parlament és a Tanács 513/2014/EU rendelete (2014. április 16.) a Belső Biztonsági Alap részét képező, a rendőrségi együttműködés, a bűnmegelőzés és a bűnözés elleni küzdelem, valamint a válságkezelés pénzügyi támogatására szolgáló eszköz létrehozásáról és a 2007/125/IB tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 150., 2014.5.20., 93. o.).

¹¹ A 331/2014/EU rendelet 13. cikke (4) bekezdésének alapján egy független vállalkozó elvégezte a program félidős értékelését. A Bizottság 2017. december 6-án a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek szóló közleményt fogadott el a program félidős értékelésének eredményeiről (COM(2017) 741), amelyben osztja azt a következtetést, hogy a programnak 2020-as rendes lejáratáig folytatódnia kell, és támogatja a program 2020 utáni folytatását, tekintettel uniós hozzáadott értékére, hosszú távú hatásaira és fenntarthatóságára, továbbá egyetért az értékelés megállapításaival a program 2020 utáni, önálló programként való folytatása tekintetében. COM(2017) 741 final Közlemény – A Bizottság közleménye a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek az euró pénzhamisítás elleni védelmét szolgáló csere-, segítségnyújtási és képzési program (a „Periklész 2020” program) félidős értékeléséről, 2017. december 6.

¹² Javaslat AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE az euró pénzhamisítás elleni védelmét szolgáló csere-, segítségnyújtási és képzési programnak (a „Periklész IV programnak”) a 2021–2027 közötti időszakra történő létrehozásáról COM/2018/369 final – 2018/0194 (COD) és Javaslat A TANÁCS RENDELETE az euró pénzhamisítás elleni védelmét szolgáló csere-, segítségnyújtási és képzési programnak (a „Periklész IV programnak”) a 2021–2027 közötti időszakra történő létrehozásáról szóló (EU) 2018/... rendelet alkalmazásának a részt nem vevő tagállamokra való kiterjesztéséről COM/2018/371 final – 2018/0219 (APP).

¹³ A program 2019. évi prioritásai a Periklész 2020 program 2019. évi munkaprogramjának elfogadásáról szóló, 2019. február 2-i C(2019) 806 final bizottsági határozathoz csatolt éves munkaprogram alapvető fontosságú részét képezik.

- aktuális fejlemények: Az euróérmék biztonsági elemei, az euróérmék hitelesítéséről és a pénzforgalom céljára alkalmatlan euróérmék kezeléséről szóló 1210/2010/EU rendelet végrehajtása, a hamisítványok és a kiváló minőségű összetevők terjesztése az interneten, támogatás a nemzeti központi hivatalok létrehozására/megerősítésére.